

בצעירותו הוא למד ביחדרי משנה וגמרא, אבל במשך הזמן, בהשפעת הסביבה הלא דתית, הוא הורחק מן היהדות והחל לחלל שבת ר"ל. רק ביום הכיפורים היה נכנס לבית הכנסת וזה כבר היה עבור כל השנה.

כשנולד לו ילד, אימו, חיה באשה, השפיעה עליו למולו. היא אמרה שאם ח"ו לא יסכים להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה, היא תאבד עצמה לדעת. כיון שאברשה אהב את אימו, נאלץ להסכים לברית מילה.

או אז התעוררו בלבו של אברשה רגשות קודש של הנשמה האלוקית – והרי הנשמה

שבאדם, הרי היא טמונה בתוך ליבו פנימה ושום דבר שבעולם לא יכול להפריד בין הנשמה לאבינו שבשמים, ותמיד הנשמה – דהיינו האש האלוקית – בוערת באש ולהבה גדולה לה; וההוכחה לכך, כי כשבא ח"ו ברירה להמיר דת, אזי מתעוררת האש האלוקית שבאדם ופורצת כל הגדרים והאדם היהודי מוסר נפשו על קדושת ה' בלי שום חשבון כלל, ואף אם סובל האדם יסורים גדולים ואכזריים עד לאימה, שבשום אופן אין לזה מקום על-פי שכל. כיון שהנשמה לא יכולה להפרד מאביה ה' ברוך הוא.

ואי לזאת, יכול להיות שאצל אברשה

אודות הברית לשלטונות, הוא יגיד שמה שעשתה אימו הזקנה הרי זה שלא בידיעתו, והוא נקי מזה.

כל הפחד הזה היה כי הכנסת ילד בבריתו של אברהם אבינו היה בעיני הממשלה, אשר רצתה לעקור את היהדות ואת התורה מישראל, פשע גדול. לא אחת נשלחו ההורים להרבה שנים של מאסר אכזרי מלווה בעינויים קשים ואכזריים עד להחריד.

ולהיות שהרה"ח ר' חנוך הנדל [גלפרין, אביו של כותב השורות – המלבה"ד] היה שוחט וגם מוהל מומחה, בגלל זה באה חיה באשה אליו כדי שיסדר את הענין הזה, וזאת

תשובה מעומק הלב של

בכיר במפלגה הקומוניסטית

ברשימה הבאה מספר הרב שלמה גלפרין סיפור שאביו, החסיד הנודע הרב חנוך הנדל גלפרין, היה שותף לו, אודות יהודי שתפס משרה בכירה בקרב המפלגה הקומוניסטית, ובאחד הימים, כאשר הגיע לביתו מצא שם שלושה חסידים מתוועדים בהתעוררות גדולה... • פרק נוסף ברשימותיו של הרב גלפרין, כתובים בשפה חסידית, תוססת ומלבבת, משולבת בדברי התעוררות היוצאים מן הלב • מוגש לרגל ימי התשובה

מאת: הרב שלמה גלפרין ע"ה

בגלל שמישהו אחר לא היה מוכן לסכן את עצמו בסכנת נפשות ממש, כי הדבר היה כרוך במסירת נפש ממש; ואם יודע הדבר לממשלה, הלא המוהל הוא הראשון לפשע, וחייו בסכנה להשלח לבתי סוהר אשר משם לא חוזרים יותר, ולפעמים עושים הריגה שקטה על-ידי יריה ברובה באחד ממרתפי העינויים הידועים בבתי סוהר הסובייטי. אבל ר' חנוך הנדל הוא היה מאלה שכתוב עליהם "כי עלך הורגנו כל היום", והוא היה

שלנו, בראותו את הדמעות והבקשות של אימו, אשר עומדת ומתחננת לפניו שיתן להכניס את הבן שלו למעגל של היהודים ולקשר אותו עם ה' ברוך הוא על-ידי הכנסתו לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, ויתכן מאוד שגם הנשמה שישנה אצל אברשה התעוררה מתרדמתה – לכך הוא הסכים לברית אבל בתנאי שהדבר ייעשה בחשאי ובשקט גמור. ועוד תנאי: שהוא, אברשה, לא יהיה בבית באותה שעה, כדי שאם סוף סוף יתגלה הדבר

נשאר תמיד שלמה כמו שירדה מאוצר הנשמות, אלא שהיא נרדמת במשך הזמן אם האדם לא שומר תורה ומצוות. וכמו אבן שיש בה תמיד אש מצד עצמה. גם אם האבן תהיה במים בטיט וכ"ו הרי תמיד נשאר בה האש הטבעית; אלא שלאחר זמן, כשלוקחים את האבן מן המים ומשפשפים אותה, אז מתגלית האש הטבעית שבאבן למרות שהאבן היתה במקום הפכי כמו מים.

כדוגמת זה הנשמה שהיא האש האלוקית

מאלה שספגו לתוכם את אור הקודש של תורת החסידות וספגו כוחות האדמוריים אשר על-ידי עבודתם הקדושה פעלו אשר אש הקודש של מסירות נפש תשאר אצל המקושרים אליהם, לומדי תורתם, ואשר החסידים מסרו נפשם לא רק על תרי"ג מצוות וכו', אלא אפילו על מנהג לא ויתרו. ורי חנוך הנדל היה מאלה החסידים.

אי לזאת הוא הסכים ללכת יחד עם הזקנה חיה באשה לסדר הענין, והוא אמר לחיה באשה בזה הלשון: "התודה להי שזכיתי ללכת לקיים את הקשר הנצחי של נשמה מישראל להי יתברך". ורי חנוך הנדל לא

מידידיו החסידים אשר יבואו יחד עמו בשביל סנדקאות ובשביל לברך את הברכות ולהגיד 'לחיים' כדת וכדין. וכולם הסכימו בשמחה ללכת לקיים את המצווה הגדולה, אבל בפועל הם הלכו שניים שנים ולא יחד, מחשש עינא בישא.

ה בית אשר בו גר אברשה היה ברחוב צדדי, בנין בינוני אשר גרו שם אנשי המפלגה הקומוניסטים, אבל רובם היו יהודים כמו אברשה, שהיו מחזיקים משרות ממשלתיות, מהנדסים ונהגים לפקידים ממשלה בכירים, מוכרים בחנויות גדולות

אשר רק רשמו את נשיהם במשרד ממשלתי ולא יותר. אבל לכולם כמעט היו או אמא או אבא מהדור הישן אשר ביטלו לעצמם עדיין בסיר עבור יחיד, והיו האבא או האמא אוכלים מאכלים מיוחדים בטענה כי לרגל הבריאות הם מוכרחים לאכול ביטול מיוחד ולכן הם לא יכולים לאכול עם כולם, שלא כל מזון מותר לו לרגל בריאותו וכו', אך למעשה זה היה אוכל כשר שההורים ביטלו לעצמם.

למעשה, קורא יקר, היו הרבה יהודים, הרבה מאוד, שחיו בצורה כזו; הם גרו יחד עם בניהם או בנותיהם הקומוניסטיים אבל ביקרו עד כמה שאפשרי בבתיים פרטיים

הרבה יהודים, הרבה מאוד, חיו בצורה כזו; הם גרו יחד עם בניהם או בנותיהם הקומוניסטיים אבל ביקרו עד כמה שאפשרי בבתיים פרטיים ששימשו בתי כנסיות ושמרו על אוכל כשר עד כמה שיכלו. וכשהבן עם אשתו היו הולכים לעבודתם, היה הזקן נשאר לשמור על הבית ולשחק עם הילדים, ואז היה מוציא תהילים ישן ואומר פסוקי תהילים בבכי, באומרו לעצמו 'ווי לזקנה כזו בלי בית כנסת, בלי 'עין יעקב', בלי תורה...'

Illustration from All Art Direct

ששימשו בתי כנסיות ושמרו על אוכל כשר עד כמה שיכלו. וכשהבן עם אשתו היו הולכים לעבודתם, היה הזקן נשאר לשמור על הבית ולשחק עם הילדים, ואז היה מוציא תהילים ישן ואומר פסוקי תהילים בבכי, באומרו לעצמו 'ווי לזקנה כזו בלי בית כנסת, בלי 'עין יעקב', בלי תורה...! והיה בוכה על מצבו ועל מצב הדת במדינה. וכשהיו הילדים, דהיינו נכדיו, שואלים אותו: "סבא מדוע אתה בוכה?" היה הסבא עונה להם: "בני היקרים!

ממשלתיות וכדומה. אבל למרות שהיו פקידים קומוניסטים, היו קופצים בראש השנה לכמה דקות לשמוע שופר, או שהיו באים לכל נדרי לכמה דקות, או להגיד 'שנה טובה' וזה הכל.

למרבה המזל הם התחתנו עם נשים יהודיות משכבר הימים כאשר הכירו מספסל הלימודים. חופה וקידושין זה כבר היה ענין אחר; היו כאלה שקפצו לרב זקן שיגיד את הברכה ועשו קידושין בחופזה, והיה כאלה

התחמק בשום תירוץ שזה סכנה לא רק עבורו אלא גם למשפחתו. הוא הניח החשבונות בצד והלך בשמחה בעודו מברך את ה' על אשר זיכהו בענין גדול כזה של הכנסת ילד בקשר עם הקב"ה.

והוא שלח מקודם לכן את חיה באשה שתלך להכין את התינוק עם החיתולים ומים חמים, והוא כבר יבוא לסדר את הברית בעזרת ה'.

בדרך אל ביתם הכניס בסוד הענין כמה

בלבו וגופו מרוב עוני וצרות ויסורים קשים, ואז האדם שב בתשובה שלימה מתוך עומק הלב והנפש.

וכך התוועדו בניהם ואמרו 'לחיים' על המשקה ופתחו בשיר בשקט כדי לא לעורר את חשד השכנים מהדירות הסמוכות.

כ אשר כבר היה מאוחר התכווננו ללכת לדרכם, כי רצו להגיע לבתיהם מבעוד מועד. מתוך כך נשמע צלצול בדלת. פחד אפף את החסידים. הם הטו אזנם בעוד שחיה באשה הלכה לפתוח את הדלת, ומי אתם חושבים עמד בדלת אם לא אברשה בכבודו ובעצמו?! הוא נכנס פנימה בברכו את החסידים בברכת ערב טוב ושאלם איך הם מרגישים, ואף ביקש סליחה על כי שנאלץ לנסוע בענין המפלגה. החסידים ביקשוהו לשבת ולשתות עמם כוסית. אברשה התיישב עם החסידים והרה"ח ר' חנוך הנדל נתן לו

יהודי מתוך חיבה ואהבת ישראל, אשר היא תורת הבעש"ט; אשר היסוד של הבעל שם טוב והבאים אחריו, שכל יהודי ויהודי, איך שלא יהיה מצבו בתורה ובמצוות, יש בו אש קודש והאש הזה לא נכבית לעולם. ולכן צריכים להוריד את המכסה מעל האש האלוקית ואזי מתגלית הנשמה היהודית בכל יופיה והדרה; תלוי רק באיזה צורה מורידים את המכסה. אבל איך שלא יהיה, ישנם זמנים בחיי האדם עלי ארץ, אשר מתעורר האדם מעצמו, או מעוררים אותו מלמעלה לפעמים על-ידי השפעת שפע רב, ולפעמים להפך על-ידי 'תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם', וכידוע מאמר אדמו"ר הזקן אשר המילה רם בחילופי אותיות היא גם מר; כלומר לפעמים ה' נותן לאדם רוב טוב והצלחה רבה בגשמיות בבנים חיי ומזוני בשפע רב בכדי שעל ידי ריבוי טובה יתעורר האדם לעבודת ה', ולפעמים שולח ה' על האדם יסורים קשים ומרים עד אשר נישבר

רוצה להודות להם, והתחילו לקרוא חיה באשה. וחיה באשה באה ואמרו לה שאם הילד יכולה לבוא לפניהם. ואז באה האמא של הילד, עיניה אדומות מבכי ודמעות זולגות מעיניה. ברגש רב אמרה: "הגם שאני לא יכולה לדבר באידיש או לשון קודש, אבל אני יהודיה והורי היו רבנים גדולים, אבל מסיבות הזמן התרחקתי מהדת. וכן אף אצל בעלי אברשה, הוא יהודי בלבו למרות שיש לו תפקיד רם, והוא בעל משרה גבוהה במפלגה הקומוניסטית.

"וברוך ה' ששמעתי בקול חותנתי חיה באשה, והסכמתי להכניס את בנינו לברית. ולכם אני מודה על כך מקרב לב. ובוודאי הילד הזה יהיה יהודי וישאר יהודי."

וכשגמרה לדבר הלכה אל חדרה אל התינוק עוד כמה זמן.

החסידים ישבו ודיברו בניהם על הכה הגדול של מסירות נפש למסור נפש עבור

כוסית משקה יי"ש ואמר לו "נו, בעל הבית, תגיד לחיים לכבוד הולדת הבן".

אברשה שכבר רצה לשתות נעצר באמצע, כי הרה"ח ר' חנוך הנדל הלביש לראשו כיפה ואמר "תעשה ברכה אברשה". ואברשה חזר על המילים של הברכה אחרי החסידים ואמר "לחיים ולבריאות", והמסובים ענו "לחיים ולברכה בגשמיות וברוחניות".

ופתח הרה"ח ר' חנוך הנדל ואמר: "אברשה התזכור את החסיד והצדיק ר' אברהם יפה, את התפילה שלו ואת הדרת פניו המפיקות פקחיות וחכמה רבה?"

"כן, אני זוכר היטב", אמר אברשה, "זה היה אבי המנוח ז"ל".

"תגיד לחיים לזכר אביך הצדיק שיתפלל עבורנו בשמים..."

לאחר כמה כוסיות משקה יי"ש נפתחה לשונו של אברשה וכן לבו, והוא התחיל לספר על ילדותו ביחיידר' וסיפר על החברים והידידים. הוא גם הזכיר את התפילה של הרה"ח ר' אברהם יפה, אביו הצדיק, כי גם ביום חול היה מתפלל עד חצות. התפילה שלו היתה בהשתכחות הנפש ובבכיות גדולות עד אשר הרבה היו באים לשמוע את התפילה שלו. וגם היו כאלו שהזילו דמעות בשמעם את השתכחות הנפש של הרב יפה, כי הרבה קטעים מהתפילה נאמרו תוך בכיות נוראות, והפסוקים שהיו יוצאים מפיו היו נשמעים כאילו אחד עומד ומתחנן על נפשו לפני המלך ממש, והוא מבקש מחילה וסליחה מאת המלך. וכך היה בפרט בפסוקים "והוא רחום", "הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס" וכי. ויש קטעי תפילה שהיה אומרם בשמחה ועליצות הנפש, והכל היה בקול רם כי הרה"ח אברהם יפה היה מנגן גדול, בעל רגש גדול וקול נעים עד מאוד, ולמשמע תפילתו באותם קטעי בכי אז כל השומע גם היה בוכה. ובאותם קטעי תפלה שנאמרו בשמחה והתרוממות הנפש היה גם השומע נכנס בשמחה ועליצות הנפש. כלומר תפילתו היתה פועלת על רגשי הזולת.

ובכלל הוא היה מתנהג עם כל אחד ואחד בנעימות ובסבר פנים יפות, אוהב הבריות ומקרבתם לתורה ולעבודת ה'. והיה יודע הרבה סיפורים על רבותינו הקדושים, וכן בקי בתלמוד בבלי וספרי הפוסקים; בעל הסברה נפלאה, פה מפיך מרגליות. וכל אדם שהיה פוגש היה מתרשם מאישיותו עד שהיה מוכרח לשנות משהו לטוב בדרך חייו. לפעמים היה משפיע על השני בהנחת תפילין ולפעמים בענין כשרות ולפעמים בענין טהרת המשפחה, וכל זה מדובר ביהודים אשר כלפי חוץ היו חברי המפלגה הקומוניסטית, והדת היתה

אסורה לפי חוקי המפלגה, כידוע; אבל אדם כמו הרה"ח ר' אברהם יפה היה מוצא דרך ללבו של כל אדם ואדם והכל מתוך דרכי נועם וחביבות.

רגיל היה לומר שהנשמה האלוקית היא כמו יהלום אשר נמצא ברפש וטיט וצריכים לדעת להרימו לנקותו ואז הוא יתגלה בכל חשיבותו וערכו הרב, ויאיר אור רב עד אשר גם החושך יברח מהאור של היהלום הזה. וכן לגבי יהודי, תוריד ממנו את הלכלוך, ויתגלה הטוב והאור הנצחי והקדושה הנשמה האלוקית.

ועל פי דרך זה היה הרה"ח ר' אברהם יפה נוהג עם כל איש מיישראל, משתדל להזכירו שיש בו איש אלוקי ולא להסתכל לפי מצבו בהווה שהוא רחוק כעת מהתורה והמצוות, כי הנשמה נשארה שלימה ויש לו כל האפשרויות לחזור לתפילין, לשבת, לכשרות ולטהרת המשפחה והכל בדרכי נועם וחביבות.

וכך היו הרבה יהודים חוזרים ליהדות בזכות הרה"ח ר' אברהם יפה ז"ל שהיה עושה זאת בדרך של דיבור והגיון ובדרכי נועם ואהבה.

וכעת הזכיר הרה"ח ר' חנוך הנדל לאברשה את אביו ודרכו, תפילתו והשירים שהיה שר בשבת ויום טוב; וכן התחיל הרה"ח חנוך הנדל לשיר את השירים הפנימיים והעמוקים, המלאים רגש נעלה וקדושה עליונה. וכשר' חנוך הנדל היה מתחיל לשיר את השיר הפנימי צמאה לך נפשי וכי הוא שר בהתרגשות גדולה מאוד, בעוד שאר המסובים מלווים אותו בקול, וכולם אחוזים במחשבות בעוד עיניהם עצומות ודמעות יורדות מעיניהם; השיר אותו שרו ברגש רב ובהתלהבות גדולה עד ששכחו שהם נמצאים בבנין אשר מלא בדיירים חברי המפלגה.

וגם אברשה היה תפוס במחשבות, ובזמן השיר היה עובר בזכרוננו את ימי ילדותו ביחיידר' כאשר היה לומד אצל מלמדים גדולי חסידות ויראי ה'. וכן היה נזכר בחבריו הנערים אשר היו מביאים לידי יראת ה' וקיום מצוות, ולבסוף את דמות אביו הרה"ח ר' אברהם יפה ע"ה; תפילתו ודיבורו, איך שהיה מברך כל ברכה בדביקות ובהדגשה, וכן איך שלאחר מסיבות חברים רעים ירד מהפסים של תורה ומצוות ונהיה חבר מפלגה הקומוניסטית ושכח הכל, ובלי דעת היו דמעות זולגות מעיניו...

כשגמרו לנגן לקחו עוד פעם לחיים וגם אברשה לקח לחיים.

לאחר כמה כוסות משקה, כמובן שאברשה שלנו נהיה קצת אחרת. או אז אמר הרה"ח ר' חנוך הנדל לאברשה: "נו, אברשה!

אנחנו לא מגיעים לקרסוליו של אביך החסיד אשר היה מוסר נפשו בטרחה ובממון, ואת כל הנשמה שלו היה מוסר עבור טובה לזולתו בגשמיות ובפרט ברוחניות; ולא היה חוסך כל מאמץ שבעולם להשיב נפש מיישראל לאבינו שבשמים. ואתה אברהם הנקרא אברשה, כדאי שמהיום והלאה תעשה נחת רוח לנשמת אביך הצדיק, אשר הוא בשמים ובעולמות העליונים, ובוודאי הוא סובל מכך שבנו רחוק מתורה ומצוות. תזכור נא אברהם את הדמעות אשר אביך היה שופך יום יום מרוב צער, ומהיום תתחיל להניח תפילין, תשמור כשרות וטהרת המשפחה, ובפרט שאתה למדת גם גמרא וגם מדרש וכי ואתה יודע את כל ההנהגה של יהודי. ואנו נבוא לעזרתך בכל עניני הדת. ראשית להחליף את כל כלי המטבח, ושנית כל בוקר תניח תפילין, ועוד נשתדל שתקבל איזה עבודה שיקל עליך חיי תורה ומצוות; ואל תשכח שהמקווה נמצאת אצל ר' חיים דב הצולע...

"יוכעת נפתח בקבוק יי"ש לבן ונשתה לחיים..."

השעה היתה כבר 5 וחצי לפנות בוקר. אברהם שכח שעדיין לא אכל ארוחת ערב וזה כמה שעות שהוא יושב עם החסידים ושותה כוסות לחיים. אמנם על השולחן היו תפוחי עץ, עגבניות טריות, מלפפונים ירוקים, וכן דגים מלוחים מהמין המשובח ביותר, וגם חלק מהעוגה שהביא הרה"ח ר' חנוך הנדל לברית. ואברהם היה שותה ואוכל מהמאכלים שעל השולחן אשר ערבו לחכו מאוד. הוא שכח שהוא נמצא בביתו כי נדמה היה לו שהוא יושב באיזה בית כנסת ומתוודע עם החסידים כמו אז...

לבסוף אמרו המסובים כי השעה מתקרבת לשש בבוקר, והגיע הזמן ללכת להתפלל ומתחיל יום חדש בחורף הקר.

כשהלכו החסידים נישאר אברשה, כלומר אברהם, לשבת על מקומו והתחיל לנגן בעצמו ניגון חסידי. וכה הוא נכנס בהתלהבות גדולה מאוד, וכמו איש אלוקית התחילה לבעור בלבו עד אשר קם ממקומו והתחיל לרקוד בשמחה עצומה מאוד "יהודי נולדתי ויהודי אשאר".

כך הוא רקד לבדו משך זמן בחדר כשדמעות זולגות מעיניו, דמעות שמחה וגיל, עד אשר נכנסה אישתו ואמו חיה באשה להרגיעו כיון שהיה להם פחד מהשכנים הקומוניסטים אשר גרים מסביב. וכך אמרה לו אמו באשה: "בני אברהם היקר, אני מודה לה' שהכניס בלבך תשובה והחלטת לשוב לעם ישראל ולאבינו שבשמים, וכן גם אישתך

הרב חנוך הנדל התחיל לשיר את השירים הפנימיים והעמוקים, המלאים רגש נעלה וקדושה עליונה. וכשר' חנוך הנדל היה מתחיל לשיר את השיר הפנימי צמאה לך נפשי וכו' הוא שר בהתרגשות גדולה מאוד, בעוד שאר המסובים מלווים אותו בקול, וכולם אחוזים במחשבות בעוד עיניהם עצומות ודמעות יורדות מעיניהם; השיר אותו שרו אותו ברגש רב ובהתלהבות גדולה עד ששכחו שהם נמצאים בבנין אשר מלא בדיירים חברי המפלגה

החליטה להשליך את כל כלי המטבח ולקנות חדשים ומעטה לשמור על כשרות, הדלקת נרות בשבת, ושאר דיני ישראל השייכים לבת ישראל הכשרה. וכעת בוא תראה את בנך הרך הנימול"...

"אה", אמר אברהם וכאילו התעורר מעולם אחר. "כמעט ששכחתי. הלא אתמול היה ברית. ומיד הלך לחדר השני, הגם שההליכה היתה קשה עליו. אבל הוא במהרה נכנס לחדר הילד שהיה ישן במנוחה בעריסה. ואז אמר אברהם לזוגתו ברגש רב: "מעטה כאילו נולדנו מחדש, ומהיום נתחיל בחיים חדשים חיים של תורה. מספיק שפכתי את דמו של אבי הצדיק"... ובפנותו לעריסה של התינוק, אמר: "ישראל, בננו! אתה תהיה הסמל של עם ישראל, אשר על אף היסורים והצרות והגזירות שסבל עם ישראל במשך אלפי שנות ההיסטוריה, אתה תהיה סמל של מסירות נפש ותקיים את התורה בגאון מתוך מסירות נפש על התורה והמצוות. בני! תהיה היהודי אשר שום דבר לא ינצחוהו, והכח הקדוש יהיה בך ובנו".

"נו, מספיק אברהם", אמרו לו אשתו ואמו חיה באשה, "כעת תנוח". הם פחדו שמרוב התרגשות ורגש יקרה ח"ו משהו לבריאותו ולכן טרחו ועמלו הרבה עד אשר השפיעו עליו ללכת לנוח במיטתו. אבל כאן הוא נזכר פתאום שבהיותו על דרך התורה ולומד בחיידר ובישיבה, לא היו הולכים לישון סתם, אלא צריכים לקרוא קריאת שמע על המיטה. אבל חוץ מישמע ישראל וברוך שם הוא לא ידע כלום בעל פה, כי מרוב השנים שכח. הגם שבצעירותו ידע אפילו דף גמרא עם מהרש"א. ומכיון ששכח, איפה לוקחים כעת סידור עבור קריאת שמע שעל המיטה?

אבל הלא כבר כתוב "הבא לטהר מסייעין לו". גם כעת עזרו לו מהשמים, והתברר אשר לאמו חיה באשה יש סידור ישן נושן "קרבת מנחה", סידור אשר שמרה עליו כמו אוצר זהב וכסף, ואולי עוד יותר; כי בסידור הזה היתה חיה באשה מוצאת ניחומים, וברגעים קשים בחיה היתה לוקחת את הסידור ושופכת דמעות שליש לפני ה' ית'.

כעת היא נתנה לבנה אברהם את הסידור לקרוא בו קריאת שמע שעל המיטה. אברהם רחץ את ידיו ולקח את הסידור בחרדה ובהירות כמו שלוקח את בנו התינוק, וכנס לחדרו עם הסידור והתחיל לקרוא קריאת שמע. ובזכרו עד כמה הוא רחוק מתורת ה' ומצוותיו, וחיייו היפים אשר היו מלאים תורה, שבת ויום טוב, ודיוקנו של אביו הצדיק והקשר אשר נשמתו מקושרת לה', ואיך ה' בוכה ומתחנן לכן אחד פיתחו פתח כחודו של

מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, וכן מה שלמד פעם "פתחי לי אחותי רעיתי", כלומר ה' מתחנן ומבקש מהנשמה שבכל אחד מישראל, פתח לי קצת לבך ותן לי מקום כי לא אוכל לסבול יותר את הגלות החושך ואז אני אנאל אכס בגאולה שלימה ואמיתית, אבל תן לי להכנס – ובהיותו מרוכז במחשבתו בדביקות גדולה כשדמעות יורדות על פניו וכך הוא נרדם מתוך דביקות גדולה. והנה הוא רואה חלום שבא אביו הצדיק מעולם העליון, כולו לבוש לבן ופניו מאירות באור גדול ואומר לו: "בני אברהם! החיתני!" וברכו ברכת כהנים ומיד נעלם ממנו.

אברהם כנראה התחיל לצעוק בחלומו עד אשר אמו חיה באשה התעוררה והתחילה לקרוא "אברהם אברהם", והוא התעורר מהשינה.

"מה קרה אברהם? מה חלמת? ספר מה ראית בחלומך!"

"ראיתי את אבא בחלום, וזה הרבה שנים שלא ראיתי אותך, והלילה ראיתי", אמר אברהם נרעש.

"סימן טוב הוא זה", אמרה אימו חיה באשה.

"הוא גם בירך אותי", המשיך אברהם לספר.

"אם כן, זו שמחה גדולה וסימן טוב מאוד", אמרה לו אימו. "וכעת, שכב בשקט אברהם כי נדמה לי שיש לך חום."

ובאמת, מכל אשר עבר עליו בלילה, הילחיים, ההתרגשות והחלום קיבל אברהם קצת חום.

"היום תשכב ותנוח בבית, ואני אשלח להביא את הרופא שיכתוב לך כמה ימים שתהיה פטור מהעבודה במפלגה, כי בין כה וכה תצטרך להתפטר מהם ולקבל עבודה חדשה שתוכל לחיות חיי יהודי".

השעה היתה כבר עשר בבוקר. אברהם הרגיש לא טוב; כאב ראש וחולשה רבה תקפוהו. הכל היה מהשמים כדי שיוכל להשתחרר מהמפלגה הקומוניסטית.

בשעה עשר וחצי כבר היה בבית אחד מהמומחים פרופסור לימנוב, הוא היה הרופא של חברי המפלגה. "שלום לכם, טווריטש [= חבר] אבסונוו כהנוו". מה נשמע? החברים שלחו לבדוק את מצב הבריאות שלכם, האם יש לכם חום, חבר יקר. הנה המודד-חום, נא לבדוק את החום. שמעתי שנוולד לכם בן. נו, שיגדל לבחור כארז לעמו ולהוריו. אה" –

המשיך הרופא לפטפט – "חורף קשה מאוד השנה. כל הזמן יורד שלג והקור חודר לעצמות. אוה יש לכם חום, מר אבסונוו כהנוו, והמראה שלכם גם עייף מאוד. הבה נבדוק את ריאות והלב כנהוג. כן, יש דפיקות קצת בלב, והגרון אדום; אך אל דאגה זה יעבור בעוד כמה ימים ותוכלו לחזור לעבודה הרגילה. בינתיים אני רושם כמה כדורים להרגעת הלב, כלומר לעצבי הלב וכן סירופ יקר מאוד עבור הגרון והחולשה, וכן כדורים נגד חום, אשר בדרך כלל ניתנים רק לחברים כמו ידידנו כהנוו. אבקש ממכם לשכב במיטה ולשתות חם ולא לעסוק בשום עבודה עיונית הדרשת מאמץ או ריכוז. אפשר להביט כמה זמן בעיתון אבל לא יותר מזה. זה הכל עבורכם מר כהנוו לעת עתה. כדי שיהיה לכם לפואה שלמה אני רושם לכם חופש לשבוע ימים. אם המצב ישתנה נא להודיעני מיד. שלום וכל טוב חבר כהנוו!"

כשהפרופסור יצא לחדר השני, כבר חיכו לו אמו של אברהם וכן אשתו והן אמרו לפרופסור: "פרופסור יקר! מה דעתך על מצב החולה?" ובתוך כך הגישו לו כורסה לשבת וכשהתישב הגישו לו בקבוק יין מובחר, וכן עוגות מהמשובחות ביותר וצלחת עם כל מיני פירות, תפוחים ואגסים, וכן קופסת סיגריות אשר רק חבריה הנבחרים של המפלגה היו משיגים...

הפרופסור מזג לעצמו חצי כוס יין ואכל מהעוגה באמרו "עדיין יש דברים מצוינים בעולם. יין כזה ממש מחיה נפשות. ובכן גברת כהנוו, עליך לדעת שהמצב של בעלך מבחינה רפואית, לב ריאות וכו', לא מדאיג אותי. מה שמדאיג אותי הוא מצבו הנפשי. רואה אני תחילה של דיכאון נפשי, כלומר התחלה של התרופפות עצבים. לא פלא הוא הדבר לאחר עבודה כה מאומצת אשר עובד בעלך, ואשר סוחטת ממנו את כל כוחות הנפש והגוף. גם האסיפות הנערכות שעות על גבי שעות, והדיונים במרכז המפלגה, כל אלו כנראה החלישו אותו ואת עצביו".

שוב מזג לעצמו הפרופסור כוס יין משובח ובאוכלו מהתפוחים המצוינים המשיך: "אבל אנחנו נשלח אותו לבית הבראה למנוחה ולהרגעה נפשית".

"מומן אמרתי לבעלי", אמרה אשתו של אברהם, "שכדאי לגשת להבדק אצל הפרופסור כי ראיתי שהוא לא כתמול שלשום. הוא לא מדבר הרבה ואין לו מצב רוח. כנראה שהעבודה המרובה החלישה את עצביו".

בנתיים הגישה חיה באשה לפרופסור קופסא יקרה של שוקולד באמרה "עבור הגברת". וגם הביאה לפרופסור כוס קפה.

הפרופסור שתה בניחותא ולאחר מכן הסתכל בשעונו ואמר "הגיע הזמן ללכת. עלי עוד לבקר היום את החבר ראש האורגין מר גרוגרנקו, אשר הרופא שביקרו ביקשני לבקר כי הוא חולה בדלקת ריאות חריפה. ובכן, בנוגע למצב של מר כהנוו, ראשית כל להשגיח על מנוחה גמורה, לדאוג שיאכל בזמן והעיקר מנוחה גמורה. לאחר מכן נראה אולי נוכל להחליף את עבודתו של מר כהנוו למשהו יותר קל בלי מאמץ כל כך גדול, כי סוף סוף ידידים אנו מזמן..."

הפרופסור קם ממקומו, לבש את האדרת ואת כובע הפרווה היקר. הפרופסור התיישב במכונית הממשלתית אשר חיכתה בסבלנות, ואמר לנהג: "לעת חבר ברזב, סע ישר לבית חולים על שם לנין, שם יש לי להתראות עם כמה מחברי הרופאים; וחץ מזה שם נאכל גם סעודת צהרים, כי השעה כבר שתיים וחצי". הפרופסור שקע במחשבות.

כשהגיע לבית החולים לנין, קיבל אותו מנהל בית החולים פרופסור לוויטן, המומחה הגדול למחלות לב ועמו עוד כמה רופאים מנתחים עם האחות הראשית. "שלום לכם פרפי לימנוב, אולי תאכל אתנו צהרים ובינתיים נשוחח, כי יש לנו כאן כמה מראשי חברי המפלגה וצריכים להתייעץ על דרך הטיפול".

"ברצון רב, חברים יקרים!" – אמר הפרופסור, והם נכנסו לחדר האוכל המפואר אשר שם סועדים המנהל של בית החולים ושאר המומחים ברפואה. הם התישבו והתחילו בשיחה. וזה חשוב לדעת ששם היו מגישים את המאכלים המשובחים ביותר בצירוף יינות מובחרים ביותר. לאחר שהחליפו דעה על התפריט, אמר הפרופסור לימנוב לחבריו הרופאים: "המכירים אתם את אמסונוו כהנוו?"

"בוודאי, מי לא מכיר אותך? הלא הוא משמש בתור מרכז לטיפול בנוער הקמסומול וגם ראש לשכה המרכזית, וכן הוא חבר בכמה וועדות חשובות ביותר".

הפרופסור נענע בראשו: "לזאת חבריי היקרים, העבודה הרבה החלישה אותו מאוד. היום נקראתי באופן דחוף לביתו והמצב שלו לא כל כך משמח. ראשית כל ציוויתי עליו מנוחה גמורה והמלצה על חודש ימים בבית הבראה המיוחד עבור חברים כמותו, לדעתי על-יד הים השחור, שם הטיפול מצוין וגדולי הרפואה מטפלים שם. אבל לא זה העיקר חברים. כעת צריכים להקל מעליו את העבודה. לדעתי עלינו להמליץ בפני הוועדה הרפואית המיוחדת שבידקו זאת".

"הלא ראש הוועדה הרפואית יושב מולך,

הלא הוא ד"ר סימנוב היקר", אמר בצחוק פרופסור לוויתן, מנהל בית החולים.

ד"ר סימנוב הנהן בראשו בחשיבות: "נשתדל לעשות מה שאפשרי בענין הזה", וכך הגיעה השיחה לקיצה וגם הסעודה הגיעה לסופה.

"ועכשיו חבר פרופסור לימנוב, נבדוק את החולים שלנו ונשמע דעתך עליהם", וכולם קמו מהשולחן והלכו מחדר האוכל אל חדרי החולים. רחש עבר בכל בית החולים אשר המנהל בעצמו פרופסור לוויתן בלוי מומחים גדולים וגם פרופסור המומחה הגדול למחלת לב בין המבקרים. האחיות התרוצצו, סידרו, תיקנו, הגישו, כי רצו שהביקור יעבור בהצלחה כיוון שבית החולים הזה נחשב הכי טוב באזור, ושם שכבו כל גדולי המפלגה והטיפול בו הוא מהמציוינים, וגם התרופות הנדירות והיקרות ביותר אשר הובאו מחוץ לארץ, היו בו והרמה הרפואית גבוהה ביותר.

לאחר הביקור במחלקות של בית החולים נכנסו הרופאים להתייעצות בחדר הרופאים ולאחר מכן נסעו לביתם למנוחה.

נחזור כעת לאברהם שלנו. כאמור, לאחר השתדלויות מרובות הן אצל חבריו הרופאים והן בחלונות הגבוהים ביותר, עלה בידי ידידו הפרי לימנוב להעמידו לפני וועדה מיוחדת של רופאים רמי מעלה, והוועדה הזו המליצה לפני מרכז המפלגה להעביר את אברהם לתפקיד פחות חשוב שכרוך בפחות מאמץ, ורק עבודה של 6 שעות. וכך קיבל את התפקיד של מחלק המשכורת לפוליטרוקים באותו אזור, ובי"ה אברהם הצליח להשתחרר מתפקידו שהיו קשורים בכל מיני סעודות והתייעצויות של פקידות הגבוהה.

כעת, לאחר שקיבל את עבודתו זאת, היה אברהם יכול להתמסר יותר לחינוך בנו ישראליק, ובפרט עם עצמו. הוא השיג תפילין אצל ר' חיים בער הבלן, והוריד את הטלית מעליית הגג שם היה מונח מאז חתונתו, וכעת היה נחוץ לו. מאיזה בית כנסת ישן השיג גם סידור ישן תהילת ה' והשיג גם תהילים ישן שהיה טמון אצל איזה יהודי. וכך היה כל יום מתפלל בטלית ותפילין ריבוי זמן, כי עבודת משרדו היה בחלקה לוקח הביתה ללילה כדי שיהיה לו ביום זמן, ובפרט בתור מנהל מחלקה היה קל עבורו להסתדר.

עם הזמן היה לומד גמרא ותניא, ואומר תהילים בביתו בסתר, ובפרט בשבת שאז היה לוקח את אשתו ואמו עם בנו ישראליק לביקור אורחים אצל הרב חנוך הנדל, שם

**בהיותו מרוכז במחשבתו
דביקות גדולה כשדמעות
יורדות על פניו וכך הוא נרדם
מתוך דביקות גדולה. והנה הוא
רואה חלום שבא אביו הצדיק
מעולם העליון, כולו לבוש לבן
ופניו מאירות באור גדול ואומר
לו: "בני אברהם! החיתני!"
וברכו ברכת כהנים ומיד נעלם
ממנו. אברהם כנראה התחיל
לצעוק בחלומו עד אשר אמו
חיה באשה התעוררה והתחילה
לקרוא "אברהם אברהם", והוא
התעורר מהשינה**

היה לומדים לקוטי תורה ומדבר עמו בענין סדר יומו.

והרה"ח ר' חנוך הנדל גילה לרי אברהם הבעל תשובה כי יש מנין של יהודים ברחוב מסוים. וסיפר לו כי בסוף החצר יש חדר גדול אשר צריך לרדת במדרגות. ושם יש ספר תורה וספסלים, ובשבת מתפללים שם וקוראים בתורה.

במקום הזה זכה ר' אברהם להתפלל במנין ולעלות לתורה לאחר כמה עשרות שנים. ולאחר התפלה עשו קידוש ושתו 'לחיים' לרגל בוא החבר החדש ר' אברהם.

יום יום היה ר' אברהם עולה בדרגות ביראת שמים ובעבודת ה', וכיון שהיה מכיר את גדולי הפקידים שהיו ידידיו וחבריו, הרי שמוזמן לזמן עלה בידו לעשות הרבה טובות ליהודים שנוקו לבתי הסהר בעלילות שונות, ובפרט בשביל קיום תורה ומצוות.

כיון שהיה בעל כשרון גדול ומוח חריף, הצליח לעלות בתורה הן בנגלה ובחסידות ובעבודת התפילה; וקיבל על עצמו כמה תיקוני תשובה כדי לכפר על העבר.

קורא יקר! זה דרכו של תורת הבעל שם טוב, לגלות את האש האלוקית אשר טמונה אצל כל אחד ואחד מישראל, יהיה מי שיהיה, ובאיזה מצב שלא

יהיה; תמיד יש בו הנשמה אשר היא ממעל ממש. וכמו הן אשר קשור קשר תמידי וטבעי עם אביו, כך, ועוד יותר מזה, קשורה הנשמה האלוקית עם אביו שבשמים. רק שיש לפעמים שבחיצוניות הן מתרחק מה', אבל זה רק בחיצוניות, כי לאמיתו של דבר יהודי לא רוצה, ואינו יכול, להפרד אף לרגע מאחדותו יתברך.

ואי לזאת, כשיש התעוררות של תשובה, הרי זה בא בשני אופנים: על-ידי ריבוי טובה, שמשפיעים לאדם כל טוב בגשמיות, הצלחה ועושר רב, ובבני חיי ומזוני וזאת כדי שיחזור לה'. ולפעמים חס ושלום להפך, נותנים עליו עול קשה כבדול ויסורים קשים ונוראים עד שנשבר ליבו והוא מבין שכדאי לבחור בדרך הראשונה של התעוררות על-ידי ריבוי טובה, כדי שלא יצטרך ח"ו להגיע לדרך השניה הקשה והמרה.

איך שלא יהיה, האדם מוכרח לחזור אל ה' ברוך הוא, כמו האב שמחזיר אליו את בנו יחידו על-ידי ריבוי טוב, כשהוא מראה לבנו את אהבתו הגדולה, הבערת כאש בקרבו. והוא האב רוצה מלב ונפש שבנו יחזור אליו על-ידי אמצעים טובים, ולא חס ושלום על-ידי דרך קשה ועונשים ויסורים רעים וקשים. אבל כשהאב האוהב את בנו יחידו לא רוצה שבנו יתרחק ממנו אל אנשי רשע, לזאת האב רוצה להציל את בנו יחידו והוא עושה כל מאמץ, הן על-ידי אמצעים טובים בהשפעות טובות לבנו, ואם זה לא עוזר אז האב, לצערו הרב, צריך לאחוז בדרך הקשה על-ידי עונשים קשים כדי להחזיר את בנו אליו. אבל הן צריך שיהיה לו שכל כדי לחזור אל אביו בדרך הטובה.

כן האדם צריך לחזור אל ה' על-ידי דרך הטובה, ולחזור אל ה' לתורתו ועבודתו ומצוותיו. אשרי האדם אשר חוזר אל ה' מעצמו; לטוב לו כל הימים, כי סוף סוף האדם צריך לחזור אל ה' כמו שכתוב "כי לא יחד ממנו נדח" וגו'.

ודרך של חסידות להשתדל לעורר את האש האלוקית שבכל יהודי ויהודי בלא יוצא מן הכלל ובלי התחשב במצבו הרוחני וכי'. ודוגמה לזה ראינו אצל ר' אברהם שלנו, אשר כל יהודי טמון בקרבו אש גדולה שהמים הזדונים לא ישטפוה. רק צריכים לעורר אצל היהודי את האש הזאת. ואת זה מלמדת אותנו תורת החסידות, שצריכים לגשת בדרכי נועם ובאהבת ישראל הכי גדולה ובהשתדלות הכי גדולה, לחפש דרכים איך לעורר את הנשמה האלוקית של הזולת ולקרבו לתורה ועבודת ה'.